

Midrashic Moves: What Are the Limits?

Rabbi David Kasher – kasher@hadar.org

Rabbinic Yeshiva Intensive 5784/2024

Technique

Midrash Tanhuma, Tzav, 14:1	מדרש תנחומא, צו יד:א
<i>“This is the Torah for the elevation offering, for the meal offering, for the sin offering, for the guilt offering, the ordination offering, and the sacrifice of well-being.” (Leviticus 7:37)</i> Do not read it this way. Instead, read: “This is the Torah. No elevation offering, no meal offering, no sin offering, no guilt offering, no ordination offering, and no sacrifice of well-being.” Just busy yourselves with Torah, and I will consider it as if you had brought before me all these sacrifices.	זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים (ויקרא ז לז). אל תקרי כן, אלא זאת התורה. לא לעולה, ולא למנחה, ולא לחטאת, ולא אשם, ולא מילואים, ולא זבח השלמים. אלא היו עוסקים בתורה, ויהיה חשוב לפני כאלו אתם מקריבים לפני כל הקורבנות.

Content

Babylonian Talmud, Hulin 91b	תלמוד בבלי, חולין צא:
It is written “he took from the stones of the place,” (Gen. 28:11) and then it is written, he “took the stone.” (Gen. 28:18) Rabbi Yitzhak said: this teaches that all the stones rushed together into one place, and each one was saying, “Let this righteous man rest his head on me!” And so, they were all merged together into one.	כתיב (בראשית כח:יא) וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּתֵּב (כח:יח) וַיִּקַּח אֶת הָאֶבֶן אמר רבי יצחק מלמד שנתקבצו כל אותן אבנים למקום אחד וכל אחת ואחת אומרת עלי יניח צדיק זה ראשו תנא וכולן נבלעו באחד

Darshan

Bereshit Rabbah 58:3	בראשית רבה נח:ג
Rabbi Akiva was sitting and doresh-ing and the audience began to doze off. He wanted to wake them up, so he said, “How did Esther merit being ruler over 127 states? Let Esther, who was the descendant of Sarah, who lived 127 years, come and rule over 127 states.”	רבי עקיבא היה יושב ודורש והצבור מתנמנם בקש לעוררן אמר מה ראתה אסתר שתמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה אלא תבא אסתר שהיתה בת בתה של שרה שחיתה ק' וכל' ז' ותמלוך על ק' וכל' ז' מדינות.

Tosefta Sotah Ch. 6:3	תוספתא סוטה ו:ג
Rabbi Shimon ben Yoḥai said, there are four matters on which Rabbi Akiva was doresh and I prefer my words to his. Rabbi Akiva darash-ed: “Sarah saw the son of Hagar the Egyptian, who had been born to Avraham, “fooling around” (<i>metzahek</i>). (Genesis 21) The “fooling around” spoken of here is none other than idolatry! As it says (in Exodus 31), “And the people sat down to eat and drink, and they got up to make merry (<i>letzahek</i>).” This teaches that Our Mother Sarah saw Yishmael building altars and trapping grasshoppers and bringing them up and burning them as idolatrous offerings. Rabbi Eliezer the son of Rabbi Yossi HaGelili says: The “fooling around” here is none other than sexual perversion! As it says (in Genesis 39), “The Hebrew slave came upon me to fool around with me (<i>letzahek bi</i>).” This teaches that [Our Mother Sarah] saw Yishmael capturing and raping women.	אמר ר"ש בן יוחאי ארבעה דברים היה ר"ע דורש ודברי נראין מדבריו. דרש ר"ע (בראשית כא) ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק אין צחוק האמור כאן אלא עבודת כוכבים שנא' (שמות לא) וישב העם לאכול ושתו ויקומו לצחק מלמד שהיתה אמנו שרה רואה את ישמעאל בונה במסין וצד חגבים ומעלה ומקטיר לעבודת כוכבים. ר"א בנו של ר' יוסי הגלילי אומר אין צחוק האמור כאן אלא גילוי עריות שנא' (בראשית לט) בא אלי העבד וגו' לצחק בי מלמד שהיתה רואה את ישמעאל מכבש ומענה את הנשים.

Rabbi Yishmael says, The “fooling around” here is none other than murder! As it says (in II Samuel 2), “Avner said to Yoav, ‘Let the young men come forward and sport (*visahaku*) before us... they got up and were counted off... And each one grabbed his opponent’s head and plunged his dagger into his opponent’s side, and they all fell together.” This teaches that Our Mother Sarah saw Yishmael take a bow and arrow and shoot it at Yitzhak. As it says (in Proverbs 26), “Like a madman shooting deadly arrows... so is one who deceives [his fellow and says, I was only playing? (*mesahek*)]”

And I say: “God forbid that there be, in the house of this *tzaddik*, anyone doing such things! Is it possible that he, the one about whom it is said (in Genesis 18), “For I have come to know him, so that he may instruct his children...”, would have idolatry, sexual perversion and murder in his house?! Rather, the “fooling around” here has to do with the matter of inheritance. For when Our Father Yitzhak was born to Our Father Avraham, everyone was happy and said, “A son has been born to Avraham who will inherit the world and take a double portion!” And Yishmael was fooling around and saying, “Don’t be idiots! I am the eldest, and so I take the double portion!” And you learn this from [Sarah’s] response to the matter, as it says there, “The son of that slave will not inherit with my son!” So I prefer my words to the words of Rabbi Akiva.

ר' ישמעאל אומר אין לשון צחוק אלא שפיכות דמים שנא' (שמואל ב ב) ויאמר אבנר אל יואב יקומו נא הנערים וישחקו לפנינו [וגו'] ויקומו ויעברו במספר [וגו'] ויחזיקו איש בראש רעהו וחרבו בצד רעהו ויפלו יחדיו מלמד שהיתה אמנו שרה רואה את ישמעאל נוטל קשת וחצים ומזרק כלפי יצחק שנא' (משלי כו) כמתלהלה הורה זקים וגו' כן איש רמה [וגו']

ואני אומר חס ושלום שיהיה בביתו של [אותו] צדיק ההוא כר. אפשר [למי] שנא' עליו (בראשית יח) כי ידעתי למען אשר יצוה וגו' יהא בביתו עבודת כוכבים [וגילוי] עריות ושפיכות דמים אלא אין צחוק האמור כאן אלא לענין ירושה שכשנולד אבינו יצחק לאברהם אבינו היו הכל שמחין ואומרים נולד בן לאברהם נוחל את העולם ונוטל שני חלקים והיה ישמעאל מצחק [בדעתו] ואומר אל תהי שוטים אני בכור ואני נוטל שני חלקים שמתשובת הדבר אתה למד [שנאמר] (בראשית כא) כי לא יירש בן האמה וגו' ורואה אני את דברי מדברי ר"ע.

